

REDACTIE EN LAY-OUT

Secretariaat van
de Raad voor het Leefmilieu

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Caroline Vinckenbosch
Directeur van Brupartners

ILLUSTRATIES

IDEALOGY
<https://idealogy.eu/>

VERTALING

Brussels Language Services
<http://www.bls-lang.com/>

INHOUD

p. 5

Voorwoord

De Voorzitter van de Raad voor het Leefmilieu leidt dit verslag over 2022 in met een optimistische kijk op de toekomst.

p. 6

2022 in het kort

Hoewel de Raad voor het Leefmilieu de toekomst positief tegemoetziet, werd het jaar 2022 nog steeds gekenmerkt door extreme weersomstandigheden.

p. 8

Raad voor het Leefmilieu

Ontdek de samenstelling, de opdrachten, het team en de partners van de Raad voor het Leefmilieu.

p. 17

Comité van Watergebruikers

Kom meer te weten over het Comité van Watergebruikers, een vaste werkgroep die binnen de Raad voor het Leefmilieu is opgericht.

p. 20

Comité van Klimaatdeskundigen

Ontdek het Comité van Klimaatdeskundigen dat in 2022 binnen de Raad voor het Leefmilieu is opgericht.

p. 24

Adviezen uitgebracht in 2022

Bekijk alle adviezen die de Raad voor het Leefmilieu en het Comité van Watergebruikers in 2022 hebben uitgebracht.

p. 33

Activiteiten

Met de ontwikkeling van de communicatie, de organisatie van een debat en een bezoek, en het Ecoteam van Brupartners was het jaar 2022 productief.

p. 39

Conclusie

Ondanks de vele uitdagingen ziet de Raad voor het Leefmilieu de toekomst met vertrouwen tegemoet en sluit hij het jaar 2022 af met mooie vooruitzichten.

p. 41

Woordenlijst

Twijfelt u over een afkorting of acroniem? De woordenlijst is beschikbaar voor uw leesgemak.

VOORWOORD

We zouden het kunnen hebben over tanks of pandemieën, burn-out of eco-angst, maar bij het schrijven van dit jaarverslag 2022 kijken we liever met veel meer optimisme en hoop naar de toekomst.

Ten eerste worden veel vrij technische en wetenschappelijke begrippen meer gemeengoed voor het grote publiek. Hitte- of koude-eilanden en werkelijke of waargenomen temperaturen zijn een regelmatig terugkerende zorg geworden van journalisten, maar ook van inwoners.

Koolstofbalansen hebben succes en insecten worden nu bestuivers genoemd. Elektrische voertuigen moeten hun indirecte (of grijze) energie onthullen, zoals alle nieuwe elektronische ontwikkelingskeuzes. Gebieden bieden tegenwoordig ecosysteemdiensten. Het milieu is niet meer een aangenaam kader, maar een fundamentele en complexe uitdaging die alle actoren in de stad en de omliggende regio's bezighoudt.

De energiecrisis heeft haar sporen nagelaten in 2022, maar heeft vooral een collectief bewustzijn gecreëerd van het belang van goed energiebeheer. Burgers, bedrijven en openbare instellingen hebben hun gedrag massaal veranderd. Die verandering zal duurzaam zijn en daar verheugen wij ons over.

De planningsinstrumenten verlaten hun silo's en komen samen: Waterbeheerplan (WBP), Natuurplan, Lucht-Klimaat-Energieplan (LKEP), Beheerplan voor Natura 2000-gebied (BPN) enz.

De sociaaleconomische uitdagingen zijn talrijk en de milieufactuur voor gezinnen en bedrijven wordt steeds hoger. Het is van essentieel belang dat de bevolking goed wordt geïnformeerd en kan deelnemen aan de ontwikkeling van de nieuwe beheersregels. Technologie zal slechts een deel van de problemen oplossen, het komt er vooral op aan het gedrag aan te passen.

In dit verband zijn de Raad voor het Leefmilieu, het Comité van Watergebruikers en het Comité van Klimaatdeskundigen van belang. De Raad voor het Leefmilieu en het Comité van Watergebruikers zijn de fora waarin de meest uiteenlopende facties deelnemen aan het opstellen van zo consensueel mogelijke adviezen over de ontwikkeling van het milieubeleid en de toestand van het milieu in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Dit jaarverslag 2022 illustreert de activiteit van de Raad voor het Leefmilieu, maar ook de intense politieke reflectie die van ons wordt gevraagd. Het is immers belangrijk onze democratische samenleving in stand te houden. Een goede indicator hiervoor zijn het aantal en het belang van de door de Regering en andere instanties gevraagde adviezen. De leden van de Raad voor het Leefmilieu en het Secretariaat zijn er trots op hieraan deel te nemen.

Serge KEMPENEERS
Voorzitter van de Raad voor het Leefmilieu

Jan HAEMERS
Vicevoorzitter van de Raad voor het Leefmilieu

2022 IN HET KORT

Terwijl de Raad voor het Leefmilieu zich mobiliseert tegen de klimaatverandering, is het duidelijk dat 2022, net als de voorgaande jaren, gekenmerkt werd door verschillende extreme weersomstandigheden. Terwijl Europa de zoveelste hittegolf en droogte beleefde, eisten overstromingen in Pakistan, India en Afghanistan tussen juni en oktober meer dan 2000 levens.

Een rapport van de Verenigde Naties (VN) uit 2022 [1] geeft aan dat deze gebeurtenissen zich waarschijnlijk intensiever en vaker zullen voordoen. Het stelt zelfs dat **de doelstelling om de gemiddelde temperatuur wereldwijd onder de 1,5°C boven het pre-industriële niveau te houden, die is vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs, niet zal worden gehaald** met de huidige actieplannen.

Een ander rapport van de World Meteorological Organisation (WMO) uit 2022 [2] voorspelt zelfs dat de grens van 1,5°C al in de periode 2022-2026 tijdelijk zal worden overschreden, met een waarschijnlijkheid van 50%.

De Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering (IPCC) schat dat het huidige klimaatbeleid de wereld op een traject van 2,2 tot 3,5°C zet tegen het einde van de eeuw.

De boodschap is duidelijk: **we moeten doeltreffender en sneller optreden.**

Het jaar 2022 zal ook de geschiedenis ingaan als het jaar van de energiecrisis. In zijn adviezen over dit onderwerp heeft de Raad nogmaals gewezen op **het belang van zelfconsumptie en het delen van energie** om de consument tegen prijsstijgingen te beschermen. De Raad zet ook vraagtekens bij de omvang van ons energieverbruik en dringt aan op de noodzaak van een gedragsverandering.

In andere adviezen over ruimtelijke ordening interpelleert de Raad de politici van het Gewest en moedigt hen aan om zich niet tevreden te stellen met een bijdrage aan de beperking van de klimaatverandering, maar **het Gewest ook voor te bereiden op de aanpassing hieraan**. Bijzondere aandacht gaat ook uit naar waterbeheer en het belang van ontharding van stedelijke open ruimten.

In een initiatiefadvies heeft de Raad de CurieuzenAir-studie [3] uitgelicht. Dit is een participatief wetenschappelijk project dat de luchtkwaliteit in Brussel heeft geanalyseerd en waarvan de resultaten begin 2022 zijn gepubliceerd, en waaruit blijkt welke positieve impact participatieve wetenschap kan hebben. Hoewel het met de luchtkwaliteit in Brussel de goede kant op gaat, is er nog een lange weg te gaan om de luchtkwaliteit voor een groot aantal burgers te verbeteren en de aanbevelingen inzake luchtkwaliteit van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) na te leven.

[1] <https://www.unep.org/>

[2] <https://public.wmo.int/>

[3] <https://curieuzenair.brussels/>

Als Raad voor het Leefmilieu moeten we verder kijken dan het Gewest. Zo **heeft de Raad in 2022 zijn samenwerking met zijn tegenhangers op federaal en gewestelijk niveau voortgezet**, wat onder meer heeft geleid tot een gezamenlijk initiatiefadvies met de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) over biodiversiteit in het beleid. De aanbevelingen van dit advies konden vervolgens als stof dienen voor de Belgische delegatie op de COP15 over biodiversiteit in december 2022.

In 2022 werd tevens een derde initiatiefadvies opgesteld in samenwerking met de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie (GOC) over de Brusselse Biologische Waarderingskaart.

Daarnaast werd het jaar 2022 gekenmerkt door de oprichting van het **Comité van Klimaatdeskundigen** bij de Raad voor het Leefmilieu. Met zijn onafhankelijke wetenschappelijke deskundigen, bevoegd in verschillende domeinen zoals mobiliteit, luchtkwaliteit, klimatologie of gedragsaspecten, heeft dit Comité de opdracht jaarlijks een verslag voor te leggen om de bijdrage van het gewestelijk beleid tot de gewestelijke klimaatdoelstellingen te evalueren.

Dit jaar was dus rijk aan werkzaamheden, reflectie en samenwerkingen. Dankzij de ontwikkeling van zijn communicatie in 2022 heeft de Raad nog meer kunnen bijdragen tot de uitwisseling van kennis en de verbetering van het Brusselse milieubeleid.

RAAD VOOR HET LEEFMILIEU

DE RAAD VOOR HET LEEFMILIEU

De Raad voor het Leefmilieu, opgericht bij **besluit van 15 maart 1990**, is een **gewestelijk adviesorgaan in Brussel dat bevoegd is voor het leefmilieu**.

De Raad voor het Leefmilieu heeft als taak om, uit eigen initiatief of op aanvraag van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering of andere instanties zoals gemeenten, perspective.brussels enz. een gemotiveerd advies uit te brengen over elke aangelegenheid die onder de gewestelijke bevoegdheid valt en die betrekking heeft op het leefmilieu in ruime zin.

Behandelde thema's zijn bijvoorbeeld natuurbescherming en -behoud, afvalbeheer, de strijd tegen vervuiling, de mobiliteit, lawaai enz. De Raad voor het Leefmilieu brengt dus advies uit over elk voorontwerp van ordonnantie of ontwerpbesluit inzake leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De Raad voor het Leefmilieu is samengesteld uit tal van verschillende actoren die de gehele samenleving vertegenwoordigen: verenigingen die zich bezighouden met milieubescherming of met de bescherming van de consumenten en de inwoners, wateroperatoren, universiteiten en onderzoekscentra, overheidsdiensten evenals werkgevers- en vakbondsafgevaardigden. Deze unieke samenstelling binnen de Adviesraden is een sterke troef om adviezen te kunnen uitbrengen die een veerkrachtigere wereld beogen.

De Regering wil het organisatorische landschap van de Brusselse Adviesraden hervormen en vertrouwdde de coördinatieopdracht van deze Adviesraden toe aan het administratieve team van Brupartners (vroeger de Economische en Sociale Raad). In dit kader staat het Secretariaat van Brupartners in voor de organisatorische, administratieve en logistieke werking van de Raad voor het Leefmilieu.

Bischoffsheimlaan 26, 1000 Brussel
Zetel van de Raad voor het Leefmilieu

SAMENSTELLING

Krachtens het besluit van 15 maart 1990 bestaat de Raad voor het Leefmilieu uit 31 gewone leden (en hun plaatsvervangers, een Voorzitter, een Vicevoorzitter en een lid van rechtswege).

Deze leden zijn vertegenwoordigers van verenigingen, overheidsdiensten, werkgevers, werknemers en consumenten, en personen die zijn aangesteld vanwege hun wetenschappelijke bevoegdheid in de milieuproblematiek.

De huidige samenstelling van de Raad voor het Leefmilieu is vastgelegd bij besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 maart 2021 houdende aanstelling van de leden van de Raad voor het Leefmilieu voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De onderstaande lijst van leden van de Raad voor het Leefmilieu geeft de samenstelling per 31 december 2022 weer.

VOORZITTER

Serge KEMPENEERS

VICEVOORZITTER

Jan HAEMERS
(Haemers Technologies)

LID VAN RECHTSWEGE

Christian PAQUET
(BHRNB)

VZW'S DIE ZICH BEZIGHOUDEN MET HET LEEFMILIEU

Effectieve leden

Stéphanie D'HAENENS
Lieselotte GEVENS
Mathieu BOURGEOIS
Joëlle VAN DEN BERG
Kelly DE LEUZE

Plaatsvervangende leden

Maud MARSIN _____ IEB
Maya MAES _____ BRAL
Benjamin WILKIN _____ Energie Commune
Dominique WILLEMSSENS _____ Réseau IDée
Jo VAN CAUWENBERGE _____ GoodPlanet Belgium

GEWESTELIJK AGENTSCHAP VOOR NETHEID

Effectieve leden

Mathieu VREBOSCH en
Olivier BOSTEELS

Plaatsvervangende leden

Sophie STEVENS en _____ Net Brussel
Sophie POTAKOWSKI

SPECIALISTEN VAN UNIVERSITEITEN

Effectieve leden

Pierre VANDERSTRAETEN
Marie-Françoise GODART
Filip HUYGHE

Plaatsvervangende leden

Pierre DEFURNY _____ UCL
Wouter ACHTEN _____ ULB
Tim VAN DE VOORDE _____ VUB

MILIEUDESKUNDIGEN

Effectieve leden

Jacques KUMMER
Romain INGELS
Patrick ROOSE

Plaatsvervangende leden

Catherine BOULAND _____ ESP
Veerle DE BOCK _____ KMI
Maurice LEPONCE _____ KBINW

VERTEGENWOORDIGERS VAN VERBRUIKSORGANISATIES

Effectieve leden

Bert STEVENS
Ria KAATEE
Hélène JANE-ALUJA

Plaatsvervangende leden

Leen DE CORT _____ BV-OECO
Live SCHEERLINCK _____ Gezinsbond
Bénédicte ALLAERT _____ RCR²

VERENIGING VAN BELGISCHE STEDEN EN GEMEENTEN, BRUSSELSE AFDELING

Effectieve leden

Philippe BOIKETE,
Jos RAYMENANTS en
Grégory MATGEN

Plaatsvervangende leden

Patrick LENAERS, _____ Brulocalis
Anne DELVAUX en
Marie-Noëlle STASSART

WATEROPERATOREN

Effectieve leden

Damien DE KEYSER
Angélique DEQUICK

Plaatsvervangende leden

David PIREAUX _____ HYDRIA
Olivier RAGOEN _____ VIVAQUA

BRUSSELSE BESTUREN

Effectieve leden

Mathilde BERLANGER
Pierre SERVAIS
Joëlle VANDEVOORDE

Plaatsvervangende leden

Sven VERCAMMEN _____ perspective.brussels
Lorraine VALEMBOIS _____ urban.brussels
Philippe BARETTE _____ Brussel Mobiliteit

REPRESENTATIEVE WERKNEMERS- EN WERKGEVERSORGANISATIES

Effectieve leden

Benoît DASSY
Kobe MARTENS
Yaël HUYSE
Laurent SCHILTZ,
Camille CALLENS en
Willem VAN VEEN

Plaatsvervangende leden

Christina HOSSZU _____ ACV
Jeanne UWASE _____ ABVV
Patricia DE MARCHI _____ ACLVB
Marie VAN BREUSEGEM, _____ BECI
Hugues KEMPENEERS en
Carine LAMBERT

VERTEGENWOORDIGING VAN DE MIDDENSTAND

Effectief lid

Sophie HEUSKIN

Plaatsvervangend lid

Silvia DOGA _____ UCM

TEAM

Het team van de Raad voor het Leefmilieu bestaat uit de Voorzitter, Serge Kempeneers, de Vicevoorzitter, Jan Haemers, en twee Secretariaatsmedewerkers, Marie Carette en Bertrand Ackerman. Serge Kempeneers werd benoemd in mei 2020, terwijl Marie Carette en Bertrand Ackerman in augustus en september 2020 tot het team zijn toegetreden. In oktober 2022 voegde Jan Haemers zich bij het team om het Voorzitterschap van de Raad voor het Leefmilieu te versterken.

Serge Kempeneers, doctor in de wetenschappen, gespecialiseerd in stadsecologie en voormalig directeur Groene ruimten bij Leefmilieu Brussel, brengt meer dan dertig jaar ervaring op het gebied van het Brusselse leefmilieu in bij de Raad voor het Leefmilieu. Hij is tevens Voorzitter van het wetenschappelijk Comité van het Departement Tuin, Landschap en Stedelijk Ecosysteem van het CIVA en lid van de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie (GOC).

Jan Haemers heeft drie masterdiploma's, namelijk in mijnbouwkunde, geologie en hydrologie, en een diploma bedrijfskunde. Hij werkt sinds 1991 in bodemsanering. Zijn in Brussel gevestigde bedrijf, HAEMERS TECHNOLOGIES NV, saneert de bodem op tientallen plaatsen over de hele wereld.

Marie Carette en Bertrand Ackerman vormen een tweetalig team dat met name belast is met de behandeling van adviesaanvragen en de communicatie.

Marie Carette heeft een bachelordiploma in moderne talen en literatuur en een masterdiploma in meertalige communicatie met een focus op bedrijfstal van de UCL. Ze heeft al jaren belangstelling voor het milieuthema.

Bertrand Ackerman ambieerde, na een bachelor in de rechten aan de UGent en een master in overheidsmanagement aan de KUL een functie bij de overheid waarin hij een rol kan vervullen in de ecologische transitie.

Het team van de Raad voor het Leefmilieu

ADVIESOPDRACHT

De Raad voor het Leefmilieu brengt, uit eigen initiatief of op aanvraag van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, **een gemotiveerd advies uit over elke aangelegenheid die onder de gewestelijke bevoegdheid valt en betrekking heeft op het leefmilieu** in ruime zin. De Raad voor het Leefmilieu ontvangt een adviesaanvraag, dit proces wordt aanhangigmaking genoemd.

Het advies van de Raad voor het Leefmilieu over een Brusselse wetgevende of regelgevende tekst (voorontwerp van ordonnantie of ontwerpbesluit) wordt gevraagd **nadat de tekst in eerste lezing is goedgekeurd door de Regering** (zie figuur 1 hieronder). De Raad voor het Leefmilieu kan ook adviesaanvragen ontvangen van andere instanties zoals perspective.brussels, de Brusselse gemeenten enz.

Figuur 1 - Procedure voor het opstellen van een ordonnantie

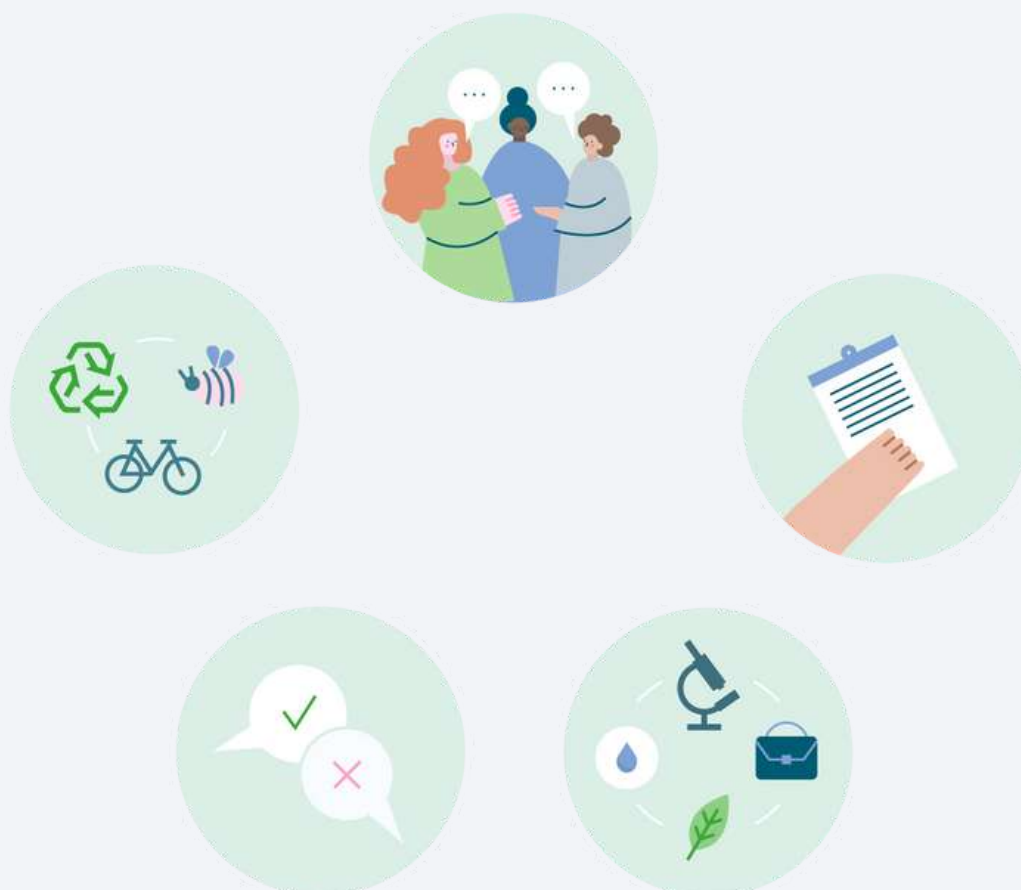
De Raad voor het Leefmilieu heeft 30 dagen de tijd om zijn advies uit te brengen.

Als het advies niet wordt uitgebracht binnen deze termijn, dan wordt er geen rekening mee gehouden. Na ontvangst van de bijdragen van de leden maakt het Secretariaat van de Raad voor het Leefmilieu een ontwerpadvies op dat wordt besproken en goedgekeurd in de plenaire vergadering van de Raad.

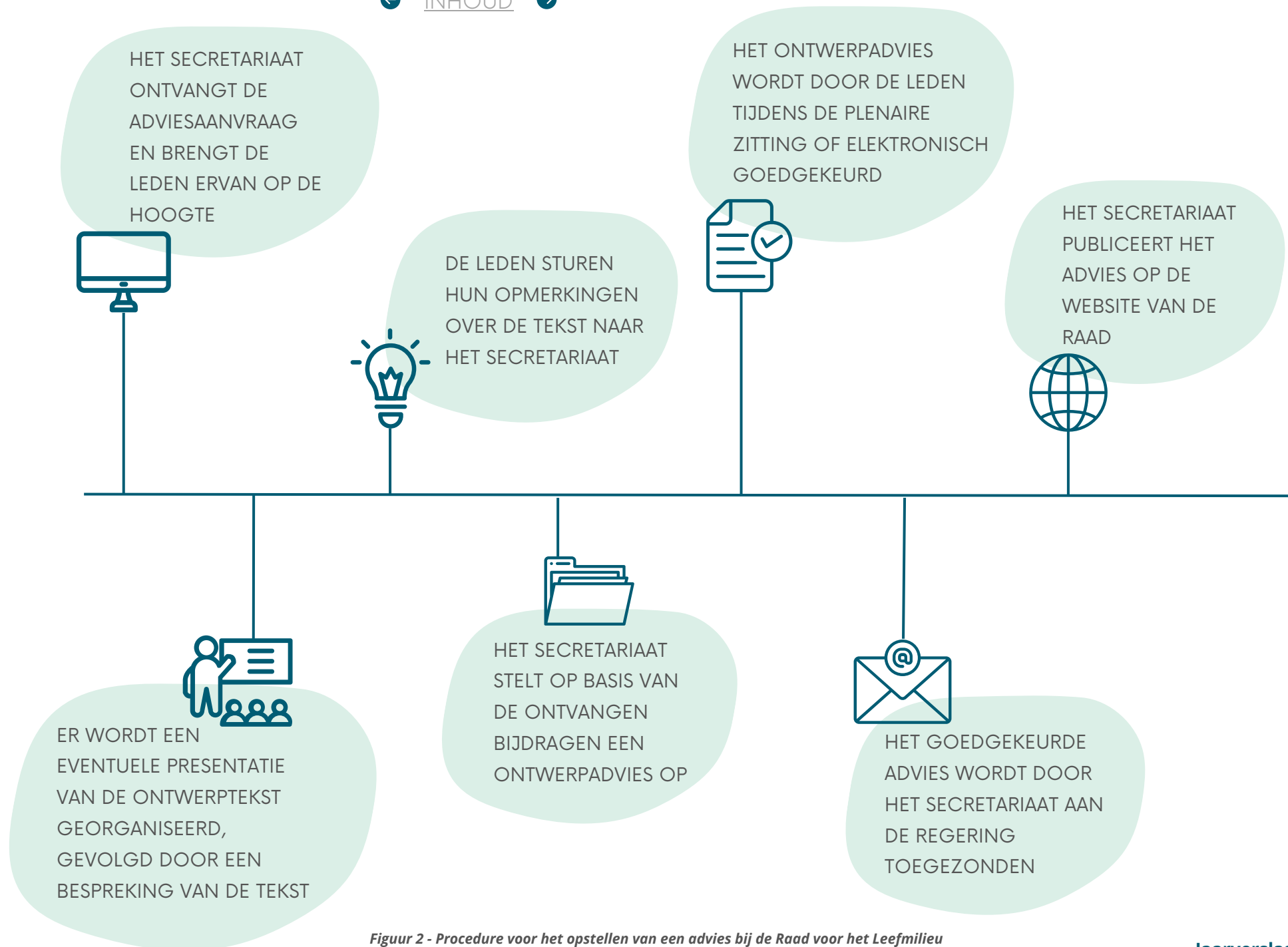
Hoewel de leden van de Raad voor het Leefmilieu zoveel mogelijk trachten om een unaniem advies uit te brengen, kan het gebeuren dat de standpunten uiteenlopen. **Dat komt onder meer door de diversiteit onder de leden van de Raad voor het Leefmilieu.** In dat geval worden deze standpunten in het advies vermeld in de vorm van een rapport waarin de verschillende standpunten worden uiteengezet.

Enmaal goedgekeurd wordt het advies overgemaakt aan de Regering. Het advies van de Raad voor het Leefmilieu is raadgevend. De Regering beslist of ze al dan niet, geheel of gedeeltelijk rekening zal houden met de opmerkingen.

Het Secretariaat publiceert de goedgekeurde adviezen op de website van de Raad voor het Leefmilieu, 20 werkdagen na de kennisgeving ervan aan de Regering. Het schema op de volgende pagina (figuur 2) toont de procedure voor het opstellen van een advies bij de Raad voor het Leefmilieu.

Figuur 2 - Procedure voor het opstellen van een advies bij de Raad voor het Leefmilieu

PARTNERS

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn verschillende Adviesraden opgericht om advies te geven aan de Regering. **Elke Adviesraad is bevoegd voor een of meerdere specifieke thema's** (zoals leefmilieu, huisvesting, mobiliteit enz.). Daarvoor brengt hij specialisten van verschillende horizons bij elkaar (academici, besturen, verenigingen enz.).

De Raad voor het Leefmilieu werkt regelmatig samen met andere Adviesraden en instanties van het Brussels Gewest, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en op federaal niveau. Het doel van deze contacten is om informatie en ideeën uit te wisselen, gezamenlijke adviezen op te stellen en gezamenlijke evenementen te organiseren, zoals gezamenlijke presentaties enz.

In dit verband zijn met name contacten gelegd met Brupartners, de Raad van Gebruikers van Elektriciteit en Gas (RGEG), de Brusselse Hoge Raad voor Natuurbehoud (BHRNB), de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie (GOC), de Gewestelijke Mobiliteitscommissie (GMC), de Adviesraad voor Huisvesting (ARH) en Leefmilieu Brussel (LB).

De Raad voor het Leefmilieu is ook waarnemend lid van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO).

In die context **vinden er uitwisselingen plaats en wordt er samengewerkt met zijn tegenhangers in de andere Gewesten**: de MinaRaad in Vlaanderen en de Conseil Economique, Social et Environnemental in Wallonië (CESE Wallonie).

Figuur 3 - De partners van de Raad voor het Leefmilieu

COMITÉ VAN WATERGEBRUIKERS

HET COMITÉ VAN WATERGEBRUIKERS

Het Comité van Watergebruikers, opgericht bij **besluit van 24 april 2014**, is een **vaste werkgroep** die binnen de Raad voor het Leefmilieu is opgericht. Het Comité van Watergebruikers brengt, op eigen initiatief of op aanvraag van de Regering of van BRUGEL, **een gemotiveerd advies uit over elke aangelegenheid die betrekking heeft op het waterbeleid**.

Met het oog op een gecoördineerd en efficiënt waterbeleid voor de hoofdstad besloot de Brusselse Regering om de coördinatie van opdrachten van openbare dienst die worden vervuld door de verschillende actoren van de watersector optimaal te organiseren. Daartoe werd het Comité van Watergebruikers opgericht.

Het Comité moet bovendien een gemotiveerd advies uitbrengen in het kader van de goedkeuringsprocedure voor wijzigingen van de waterprijs. Dit advies garandeert dat bij de evolutie van deze prijs rekening wordt gehouden met de werkelijke kosten van het water en met de criteria en beginselen die een kader vormen voor het waterbeleid:

- De verschillende economische sectoren dragen bij tot de kosten van de waterdiensten, met naleving van het beginsel dat de vervuiler betaalt;
- De prijsstructuur van water moet aan iedereen toegang verzekeren tot het water dat nodig is voor de gezondheid, de hygiëne en de menselijke waardigheid;
- De tariefstructuur spoort de eindgebruikers aan om zich op een milieubewuste manier te gedragen;
- Bij de prijsstelling voor huishoudelijk gebruik wordt rekening gehouden met het aantal personen in het huishouden;
- De prijs en kostprijs van water mogen geen onderscheid maken op basis van de geografische ligging van de eindgebruiker.

Het advies van het Comité moet ook worden gevraagd wanneer maatregelen voor de bescherming van het grondwater (met het oog op gebruik ervan in de voeding en in de huishouding) worden genomen. Deze bevoegdheid om advies uit te brengen heeft ook betrekking op de modaliteiten voor vergunningsaanvragen voor alle interventies die een invloed kunnen hebben op het grondwater.

SAMENSTELLING

Het Comité van Watergebruikers bestaat op 31 december 2022 uit **de 31 vaste leden van de Raad voor het Leefmilieu** (en hun plaatsvervangers) plus **5 bijkomende personen** uit verschillende categorieën van watergebruikers (die hieronder worden opgesomd). De Voorzitter, de Vicevoorzitter en het lid van rechtswege van de Raad voor het Leefmilieu vervullen ook hun functie binnen het Comité van Watergebruikers.

- **VZW Ieder Zijn Woning**
Marc BUCKENS
- **Coördinatie Gas-Elektriciteit-Water**
Marie HANSE
- **Centre d'action globale pour les familles**
Marie-Noëlle DE DECKER
- **VZW Coördinatie Zenne**
Tim VAN CAUWENBERGHE
- **Syndicaat van Eigenaars en Mede-eigenaars**
Jean-Pierre NEMERY DE BELLEVAUX

ADVIESOPDRACHT

Het Comité van Watergebruikers heeft **30 dagen de tijd om een advies uit te brengen**. Als het advies niet wordt uitgebracht binnen deze termijn, dan wordt er geen rekening mee gehouden.

Om zijn opdrachten te vervullen, kan het Comité van Watergebruikers aan elke openbare dienst of instantie, elke instelling of onderneming die opdrachten van openbare dienst vervult in verband met de productie, distributie, opvang of behandeling van water elk boekhoudkundig document, elke inlichting of elk rapport vragen dat onder zijn bevoegdheid valt, onder voorbehoud van de toestemming van de betrokken openbare instantie, instelling of onderneming.

Na ontvangst van de bijdragen van de leden maakt het Secretariaat van het Comité van Watergebruikers een ontwerpadvies op dat wordt besproken en goedgekeurd in de plenaire vergadering. **Het Secretariaat publiceert de goedgekeurde adviezen op de website van de Raad voor het Leefmilieu**, 20 werkdagen na de kennisgeving ervan aan de Regering.

COMITÉ VAN KLIMAATDESKUNDIGEN

HET COMITÉ VAN KLIMAATDESKUNDIGEN

In haar Algemene Beleidsverklaring verklaarde de Brusselse Regering al in 2019: "De Raad voor het Leefmilieu krijgt een onafhankelijk interdisciplinair evaluatiecomité met wetenschappelijke experts. Dat comité bezorgt het Parlement jaarlijks een verslag met de stand van zaken met betrekking tot het openbaar beleid inzake klimaatstrategie en de gewestelijke biodiversiteit".

De uitwerking van dit voornemen werd officieel met de **ordonnantie van 17 juni 2021** tot wijziging van de zogenaamde "Klimaatordonnantie", ook bekend als het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (BWLKE). In een **uitvoeringsbesluit** van 28 oktober 2021 werden de praktische regelingen voor het Comité van klimaatdeskundigen verduidelijkt, met name de samenstelling en de taken ervan.

SAMENSTELLING

Het besluit van 28 oktober 2021 bepaalt dat het Comité is samengesteld uit een Voorzitter, een Vicevoorzitter en minimaal 4 en maximaal 6 andere leden. Deze leden zijn onafhankelijke deskundigen uit verschillende wetenschappelijke disciplines.

Aangezien de klimaatverandering alle componenten van de samenleving beïnvloedt, worden in het besluit van 28 oktober 2021 de verschillende disciplines omschreven die vertegenwoordigd moeten zijn bij de deskundigen. Deze disciplines worden weergegeven in figuur 4 hieronder:

Figuur 4 - Vertegenwoordigde disciplines binnen het Comité van Klimaatdeskundigen

De leden die in 2022 aan de werkzaamheden van het Comité hebben deelgenomen, worden hieronder opgesomd:

VOORZITTER

Léo VAN BROECK

Duurzame steden, ruimtelijke ordening en biodiversiteit

VICEVOORZITTER

Louise KNOPS

Sociale aspecten

LEDEN

Jean-François BASTIN ——— *Biodiversiteit, duurzame steden en klimatologie*

Julien BLONDEAU ————— *Energie, technologie en duurzame steden*

Rozemien DE TROCH ——— *Klimatologie*

Lieselot VANHAVERBEKE — *Mobiliteit, ruimtelijke ordening, sociale aspecten en energie*

Sébastien YASSE ————— *Economie, ondernemingen, energie en duurzame steden*

Quentin JOSSEN ————— *Energie (lid tot december 2022)*

Cathy MACHARIS ————— *Mobiliteit (lid tot september 2022)*

OPDRACHTEN

Het Comité van Klimaatdeskundigen heeft twee opdrachten en het Secretariaat wordt waargenomen door Youssouf BADY.

Eenzijds **dient het Comité een jaarverslag in waarin de bijdrage van het gewestelijke overheidsbeleid aan de klimaatdoelstellingen**

op middellange en lange termijn wordt geëvalueerd. Het verslag wordt gepubliceerd op [de website van het Comité](#). Het doel van dit verslag is het voorzien van een regelmatige, transparante en objectieve beoordeling van de vooruitgang van de gewestelijke klimaatdoelstellingen. Deze doelstellingen houden uiteraard verband met de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, maar ook met de aanpassing van het Gewest aan de klimaatverandering, de productie van hernieuwbare energie en de verbetering van de luchtkwaliteit. Het verslag is dus opgebouwd rond **een stand van zaken van de evolutie van het klimaat in Brussel en in de wereld**, die zal worden gekoppeld aan de analyse van het gewestelijk beleid.

Het jaarlijkse evaluatieverslag zal echter niet elk jaar alle thema's in verband met milieu en klimaatverandering kunnen evalueren. De bestudeerde thema's worden bepaald naargelang de samenstelling van het Comité, de ontwikkeling van de wetenschappelijke en technische kennis en de agenda voor het gewestelijke klimaatbeleid.

Anderzijds **kan het Comité door de Regering gevraagd worden om advies uit te brengen over een project of tekst, of om vragen te beantwoorden die verband houden met zijn deskundigheid**. In 2022, het jaar van zijn oprichting, heeft het Comité geen adviezen uitgebracht. In december 2022 werd het door de Regering om advies gevraagd over het Lucht-Klimaat- en Energieplan (LKEP). Dit advies werd in februari 2023 aan de Regering toegezonden.

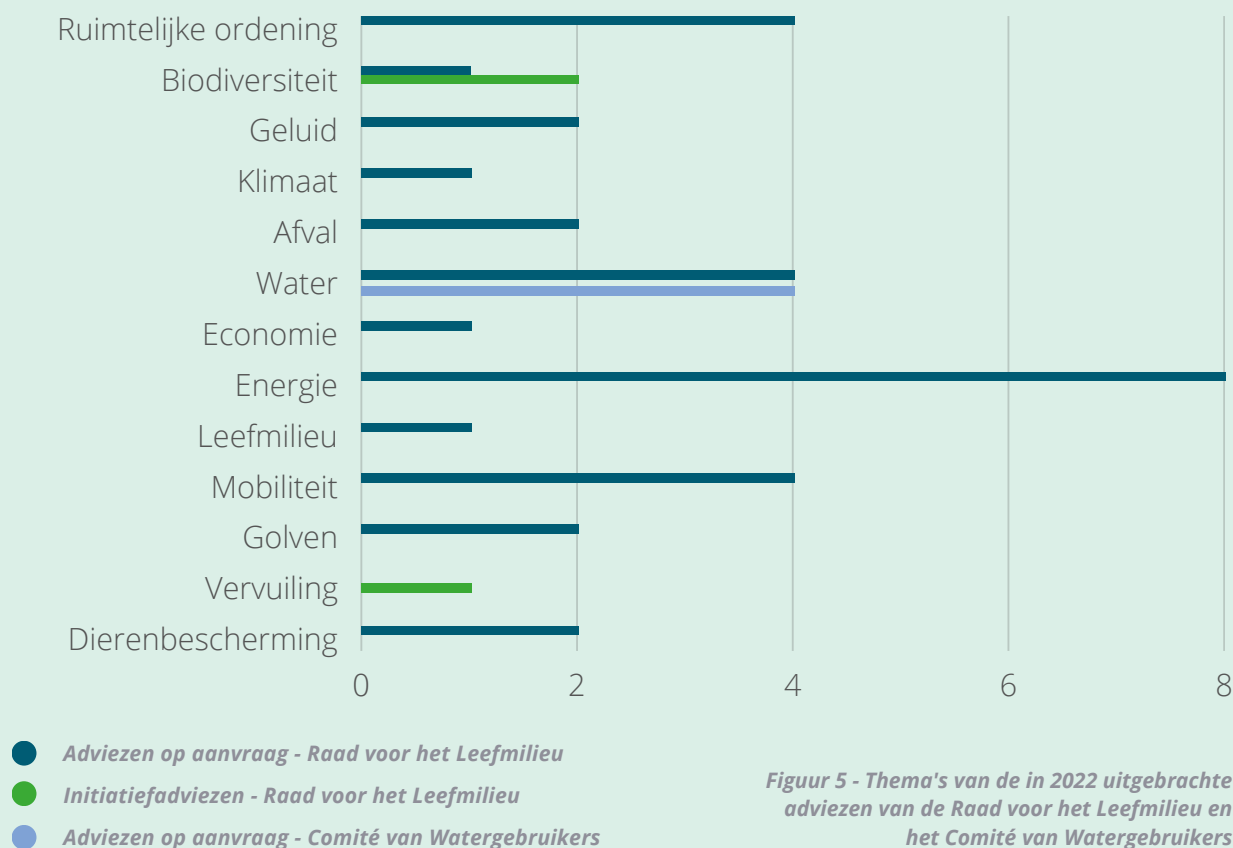
Ten slotte publiceert het Comité een jaarlijks activiteitenverslag op [zijn website](#).

ADVIEZEN UITGEBRACHT IN 2022

Figuur 5 - Thema's van de in 2022 uitgebrachte adviezen van de Raad voor het Leefmilieu en het Comité van Watergebruikers

In 2022 heeft de Raad **35 adviezen uitgebracht, waaronder 3 initiatiefadviezen**. Zoals blijkt uit figuur 5 hierboven zijn de behandelde milieuthema's talrijk en weerspiegelen zij de huidige maatschappelijke bezorgdheden. De gezondheidscrisis van de afgelopen drie jaar heeft ons herinnerd aan het belang van groene ruimten voor onze lichamelijke en geestelijke gezondheid, maar ook voor de luchtkwaliteit. Het wijdverspreide telewerken en de bezorgdheid van politici en inwoners over het milieu zetten er ons ook toe om onze manier van verplaatsen en consumeren te herzien.

Bovendien hebben de gevolgen van de oorlog in Oekraïne en de energiecrisis niemand gespaard. Energie staat dus centraal in het beleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waardoor de Raad in 2022 acht adviezen over dit thema heeft uitgebracht.

De stijgende inflatie heeft de Regering er bijvoorbeeld ook toe aangezet om sociale maatregelen te nemen om de gezinnen te helpen met betrekking tot hun energie- of waterverbruik.

Het Comité heeft in dat verband in 2022 vier adviezen uitgebracht.

De in 2022 uitgebrachte adviezen van de Raad voor het Leefmilieu en het Comité van Watergebruikers worden **hieronder per thema en in chronologische volgorde opgesomd**. Ze kunnen op de website van de Raad voor het Leefmilieu worden geraadpleegd **door te klikken op het nummer van het advies**.

ADVIEZEN VAN DE RAAD

RUIMTELIJKE ORDENING

A-2022-001

Ontwerp van Bijzondere Bestemmingsplan (BBP) "Stroobants-Picardie"

Het advies in het kort

De Raad vraagt om meer aandacht te besteden aan de mix van activiteiten en woningen, en om de landschappelijke voorschriften voor het hele gebied te verbeteren.

A-2022-009

Ontwerp van besluit tot gedeeltelijke wijziging van het Gewestelijk Bestemmingsplan (GPB) met betrekking tot de site "Heizelvlakte" en zijn Milieueffectenrapport (MER)

Het advies in het kort

De Raad vraagt zich af of het project beantwoordt aan bestaande behoeften van het Gewest op het gebied van huisvesting en handelsruimten. Hij is van oordeel dat het project de mobiliteitskwesties onvoldoende behandelt en te weinig bijdraagt aan de totstandbrenging van een groen en blauw netwerk, met name wat de bodemafdichting betreft. Hij vraagt ook om de totale milieukosten van het project te kwantificeren.

A-2022-012

Ontwerp van besluit tot gedeeltelijke wijziging van het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) met betrekking tot de site "Hippodroom Ukkel-Bosvoorde" en zijn Milieueffectenrapport (MER)

Het advies in het kort

De Raad betreurt dat de indruk wordt gewekt dat er over de natuurbescherming kan worden "gemarchandeerd" door een bosgebied om te vormen tot een zone voor openbare voorzieningen. Hij is van oordeel dat de parkeerbehoeften worden overschat en onvoldoende worden gestaafd.

A-2022-025

Ontwerpen van Beheersplannen voor Natura 2000-deelgebieden (BPN) binnen de Speciale Beschermingszone (SBZ) III: "Bosgebieden en vochtige gebieden van de Molenbeekvallei in het noordwesten van het Brussels Gewest"

Het advies in het kort

De Raad vestigt de aandacht van de Regering op de effecten van de klimaatverandering op de betrokken gebieden. Hij herinnert er tevens aan dat het van belang is de toepassing van de beheers- en stedenbouwkundige voorschriften in de grenszones van de gebieden te waarborgen.

BIODIVERSITEIT

A-2022-004

Initiatiefadvies van de Raad voor het Leefmilieu en de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie (GOC) betreffende de Biologische Waarderingskaart (BWK)

Het advies in het kort

Dit initiatiefadvies, dat samen met de GOC is opgesteld, benadrukt de kwaliteit van het werk dat is verricht om de BWK te ontwikkelen. De Raad en de GOC dringen er echter op aan dat de methodologie voor de correctie van de huidige kaart moet worden geactualiseerd en verfijnd, en stellen tevens voor dat hetzelfde inventarisatiewerk wordt verricht voor de fauna.

A-2022-017

Strategie voor bestuivende en hulpinsecten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Het advies in het kort

De Raad feliciteert de Regering voor haar engagement op vlak van behoud van de bestuivende en nuttige insecten. Hij herinnert er evenwel aan niet alle aandacht te richten op de honingbij, die als een invasieve soort wordt geclassificeerd, en is eerder voorstander van een diversiteit aan bestuivers.

A-2022-027

Initiatiefadvies van de Raad voor het Leefmilieu en de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) over biodiversiteit in het beleid

Het advies in het kort

Dit initiatiefadvies, dat samen met de FRDO is opgesteld als bijdrage aan de COP15 over biodiversiteit, geeft een overzicht van de verschillende uitdagingen op het gebied van biodiversiteit in ons land. De tekst gaat ook in op het effect van onze consumptie op ecosystemen elders in de wereld.

GELUID

A-2022-011

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van de controlemethode en omstandigheden voor geluidsmetingen

Het advies in het kort

De Raad neemt akte van de voor advies voorgelegde tekst en formuleert geen commentaar.

A-2022-020

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de strijd tegen geluidshinder van speciale geluidstoestellen

Het advies in het kort

De Raad herinnert aan het belang van geluidsccomfort en plaatst vraagtekens bij het niet uitvoeren van diverse begeleidende maatregelen. Hij wijst erop dat het volume van de sirenes afgestemd zou moeten kunnen worden op de omgeving.

KLIMAAT

A-2022-028

Ontwerp Burgervergadering voor het Klimaat

Het advies in het kort

De Raad is van oordeel dat dit project alleen kans van slagen heeft als de representativiteit van het Brusselse publiek binnen de Burgervergadering wordt verduidelijkt, evenals de samenstelling en de plaats ervan binnen de verschillende bestaande institutionele actoren.

AFVAL

A-2022-022

Herziening van regelgevende teksten voor de Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN): sorteerverplichtingen voor voedsel- en keukenafval en p+md-verpakkingsafval voor de houders van huishoudelijke afvalstoffen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Het advies in het kort

De Raad vraagt onder meer dat de verschillende sociologieën van de wijken en de doelgroepen in aanmerking worden genomen om te zorgen voor een goede bewustmaking, scheiding van organisch afval, bepaling van de volumes van de vuilniszakken en frequentie van de ophaling.

A-2022-023

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de havenontvangstvoorzieningen voor de afvalafgifte van schepen

Het advies in het kort

De Raad neemt akte van de voor advies voorgelegde tekst en formuleert geen commentaar.

WATER

A-2022-002

Voorontwerp van ordonnantie tot invoering van een dotatie ter compensatie van de gemeentelasten verbonden aan de waterdistributie en aan de opvang van afvalwater

Het advies in het kort

De Raad vraagt zich af of het voorgestelde model voor compensatie van de gemeentelasten op vlak van waterdistributie en opvang van afvalwater wel het meest geschikte is, gelet op de huidige begrotings situatie.

A-2022-003

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van de exploitatievoorwaarden voor baden en zwembaden

Het advies in het kort

De Raad neemt akte van de voor advies voorgelegde tekst en formuleert geen commentaar.

A-2022-013

Ontwerp van Waterbeheerplan (WBP) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de periode 2022-2027

Het advies in het kort

De Raad betreurt het dat er bij de adviesaanvraag geen Milieueffectenrapport (MER) werd gevoegd. Hij doet ook een reeks aanbevelingen met betrekking tot de verschillende pijlers en maatregelen die in het ontwerpplan aan bod komen.

A-2022-015

Ontwerpbesluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water

Het advies in het kort

De Raad steunt de Regering in haar bereidheid om de exploitanten van levensmiddelenbedrijven in het Gewest te onderwerpen aan de verplichtingen van het ontwerpbesluit op vlak van gebruik van water dat voor menselijke consumptie bestemd is.

ECONOMIE

A-2022-008

Voorontwerp van programma EFRO 2021-2027 voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Het advies in het kort

De Raad vraagt om voldoende aandacht te besteden aan alle componenten van duurzame ontwikkeling in een stedelijke omgeving: ontwikkeling van de groene, blauwe en bruine netwerken, elektromobiliteit, renovatie van de gebouwen, energiepositieve wijken, hernieuwbare energie, circulaire economie, sociale rechtvaardigheid, enz.

ENERGIE

A-2022-010

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende wijziging van meerdere uitvoeringsbesluiten van de ordonnantie van 2 mei 2013 houdende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (BWLKE), betreffende het Plan voor Lokale Actie voor het Gebruik van Energie (PLAGE) en het EPB-certificaat Openbaar gebouw

Het advies in het kort

De Raad neemt akte van de voor advies voorgelegde tekst en formuleert geen commentaar.

A-2022-014

Voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van het abattement op het verkooprecht en tot invoering van een aanvullend abattement op het verkooprecht in geval van verbetering van de energieprestatie

Het advies in het kort

De Raad is ingenomen met het voornemen van de Regering om de renovatie van het Brusselse gebouwenbestand te bespoedigen. Hij plaatst evenwel vraagtekens bij de efficiëntie van het gebruik van de beschikbare middelen om de doelstellingen van het Gewest op het gebied van energierenovatie te verwezenlijken.

A-2022-016

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 december 2015 betreffende de promotie van groene elektriciteit

Het advies in het kort

De Raad is ingenomen met de door de Regering voorgestelde stappen op het gebied van hernieuwbare energie en voegt daar andere overwegingen aan toe waarmee rekening moet worden gehouden.

A-2022-021

Ontwerpbesluit tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 29 november 2012 tot vastlegging van de quota van groenestroomcertificaten voor het jaar 2013 en volgende

Het advies in het kort

De Raad benadrukt de goede werking van de Brusselse markt voor groenestroomcertificaten. Hij herinnert eraan dat het van belang is het effect van de nieuwe quota op de factuur te beperken, met name door de toegang tot zelfproductie en zelfverbruik van hernieuwbare energie goedkoper te maken.

A-2022-024

Lijst maatregelen energiebesparing

Het advies in het kort

De Raad is ingenomen met het voornemen van de Regering om zichtbare maatregelen te nemen die iedereen tot energiebesparing aanzetten. Hij doet verschillende aanbevelingen om het ambitieniveau te verhogen.

A-2022-030

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot bepaling van tijdelijke maatregelen om de vraag naar gas en elektriciteit te verminderen en voor toegang tot het statuut van beschermde afnemer voor de huishoudens in het kader van de energiecrisis

Het advies in het kort

De Raad betreurt dat de meeste van zijn aanbevelingen in zijn advies over de lijst van reglementaire maatregelen betreffende energiebesparingen (A-2022-024) niet in aanmerking lijken te zijn genomen.

A-2022-032

Ontwerp van ministerieel besluit tot wijziging van het ministerieel besluit van 24 juli 2008 tot vaststelling van de regels voor berekening van de transmissieverliezen

Het advies in het kort

De Raad neemt akte van de voor advies voorgelegde tekst en formuleert geen commentaar.

A-2022-033

Ontwerp van ministerieel besluit houdende uitvoering van bijlagen XXIV en XXV van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 december 2007 tot vaststelling van de eisen op het vlak van de energieprestatie en het binnenklimaat van gebouwen en houdende uitvoering van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 januari 2017 tot vaststelling van alle richtlijnen en criteria die nodig zijn voor het berekenen van de energieprestatie van de EPB-eenheden en houdende wijziging van meerdere uitvoeringsbesluiten van de ordonnantie van 2 mei 2013 houdende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (BWLKE)

Het advies in het kort

De Raad neemt akte van de voor advies voorgelegde tekst en formuleert geen commentaar.

MILIEU IN RUIME ZIN

A-2022-018

Verslag over de staat van het leefmilieu 2019-2020

Het advies in het kort

De Raad prijst de Regering voor de verschillende positieve bevindingen van het verslag. Hij doet een aantal aanbevelingen opdat een volgend verslag vollediger zou zijn.

MOBILITEIT

A-2022-006

Voorontwerp van ordonnantie met betrekking tot de elektromobiliteit en tot diverse bepalingen inzake de steunmaatregelen in het kader van de uitvoering van de lage-emissiezone (LEZ)

Het advies in het kort

De Raad benadrukt het belang van een modal shift waardoor de mobiliteitsbehoeften en de omvang van het wagenpark kunnen worden verminderd. Hij herinnert aan de impact van het verdwijnen van voertuigen met verbrandingsmotor (verdwijnen van tankstations) en van de komst van elektrische voertuigen (installatie van oplaadpunten) op de openbare ruimte.

A-2022-007

Ontwerpbesluit tot vaststelling van de verhouding van de laadpunten voor parkings, als-ook van bepaalde bijkomende veiligheidsvoorwaarden die daarop van toepassing zijn

Het advies in het kort

De Raad plaatst vraagtekens bij de kosten en de herkomst van de elektriciteit voor de oplaadpunten. Hij vestigt onder meer de aandacht op de kwestie van de veiligheid van de oplaadpunten.

A-2022-026

Voorontwerp van ordonnantie tot vaststelling van een kader voor de planning, uitvoering en opvolging van het mobiliteits- en verkeersveiligheidsbeleid

Het advies in het kort

De Raad benadrukt dat de ontwerp tekst enige vooruitgang bevat, maar dat een aantal kansen niet wordt benut, met name wat betreft de harmonisatie van de gewestelijke en gemeentelijke mobiliteitsplannen, de coördinatie van de verschillende (inter)regionale plannen en de evaluatie van de maatregelen.

A-2022-034

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende uitvoering van de ordonnantie van 29 november 2018 betreffende het delen van vrije vloot vervoersmodi die een alternatief zijn voor de auto

Het advies in het kort

De Raad maakt kanttekeningen bij de duurzaamheid van elektrische gedeelde vervoersmiddelen en de plaats ervan in het verkeer. Hij plaatst vraagtekens bij het parkeren van deze voertuigen en de exploitatievoorwaarden voor de operatoren, alsook bij de openbaarheid van de persoonsgegevens die zij verzamelen.

STRALING

A-2022-019

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 maart 2015 tot regeling van de samenstelling en de werking van het Comité van experts op het vlak van niet-ioniserende stralingen

Het advies in het kort

De Raad prijst de Regering dat zij milieudeskundigen bij het Comité heeft betrokken. Hij stelt tevens voor om de eis betreffende expertise op het gebied van volksgezondheid te wijzigen en twee medische deskundigen in het Comité op te nemen.

A-2022-035

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van 30 oktober 2009 betreffende bepaalde antennes die elektromagnetische golven uitzenden en het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 maart 1999 tot vaststelling van de ingedeelde inrichtingen van klasse IB, IC, ID, II en III met toepassing van artikel 4 van de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen

Het advies in het kort

De Raad betreurt dat een technisch uitvoeringsbesluit voor advies wordt voorgelegd nog vóór het Parlement de herziene ordonnantie (tot verhoging van de norm en de verlaging van de bescherming van de bewoners van het Gewest) heeft aangenomen.

VERVUILING

A-2022-031

Initiatiefadvies van de Raad voor het Leefmilieu over het onderzoeksproject CurieuzenAir

Het advies in het kort

Met dit initiatiefadvies wil de Raad denkpistes geven om de luchtkwaliteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verder te verbeteren en de ontwikkeling van participatieve wetenschap aanmoedigen.

DIERENBESCHERMING

A-2022-005

Opheffing van het “besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot bepaling van de specifieke reglementaire uitrusting van sommige ambtenaren van de bosdienst van het Brussels Instituut voor Milieubeheer” van 1 juni 2017

Het advies in het kort

De Raad is van mening dat een risicoanalyse noodzakelijk is om na te gaan of het dragen van wapens voor ambtenaren en aangestelden van het bosbeheer wenselijk is.

A-2022-029

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van de milieumisdrijven en de misdrijven inzake dierenwelzijn die het voorwerp kunnen uitmaken van een bestuurlijke transactie, van de transactiesom en van de betalingswijze

Het advies in het kort

De Raad neemt akte van de voor advies voorgelegde tekst en formuleert geen commentaar.

ADVIEZEN VAN HET COMITÉ

A-2022-001

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende de uitvoering van een aantal sociale maatregelen waarin is voorzien in de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid

Het advies in het kort

Het Comité staat positief tegenover de wil van de Regering om instrumenten in te voeren ter bestrijding van waterarmoede en formuleert enkele bijzondere beschouwingen met betrekking tot de sociale tussenkomst.

A-2022-002

Ontwerp van ministerieel besluit van tot vaststelling van de lijst van evaluatie- en opvolgingsindicatoren en de minimuminhoud van het gedetailleerd evaluatieverslag bedoeld in artikel 9 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 1 juni 2022 houdende de uitvoering van een aantal sociale maatregelen waarin is voorzien in de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid

Het advies in het kort

Het Comité verwelkomt het voornemen van de Regering om de uitvoering van bepaalde sociale maatregelen ter bestrijding van waterarmoede op te volgen. Met zijn advies wenst het Comité de lijst van evaluatie-indicatoren aan te vullen om ervoor te zorgen dat de evaluatie van het overheidsbeleid zo relevant mogelijk is.

A-2022-003

Voorontwerp van ordonnantie houdende de wijziging van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid met het oog op de omzetting van richtlijn 2020/2184 van 16 december 2020 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water

Het advies in het kort

Het Comité stelt voor om een risicobeheerder aan te stellen voor de zones van waterwinning voor afnamepunten, alsook om de evaluatie van de risico's van een private distributie-installatie toe te wijzen aan de eigenaar van deze installatie.

A-2022-004

(1) Voorontwerp van ordonnantie houdende instemming met de samenwerkingsovereenkomst tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de sociale steun aan de huishoudens in het kader van de uitvoering van sociale maatregelen in de watersector

(2) Ontwerp van samenwerkingsovereenkomst tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Gemeenschappelijke Gemeenschaps-commissie betreffende de sociale steun aan de huishoudens in het kader van de uitvoering van sociale maatregelen in de watersector

Het advies in het kort

Het Comité benadrukt de noodzaak van een betere samenwerking tussen de lokale actoren uit het verenigingsleven en het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW) bij de uitvoering van de Sociale Actieprogramma's (SAP).

ACTIVITEITEN

COMMUNICATIE

In januari 2022 heeft de Raad voor het Leefmilieu zijn gloednieuwe visuele identiteit gelanceerd. Er werden **twee nieuwe logo's** ontworpen: één voor de Raad voor het Leefmilieu en één voor het Comité van Watergebruikers.

Verder was 2022 voor de Raad voor het Leefmilieu een gelegenheid om zijn website te actualiseren en een gebruiksvriendelijk en efficiënt instrument te creëren om de gepubliceerde adviezen op te zoeken. Er werd een volledig **nieuwe pagina** gemaakt.

Dankzij deze nieuwe tool is het vanaf nu mogelijk om een advies op te zoeken met sleutelwoorden, per instantie (Raad voor het Leefmilieu of Comité van Watergebruikers), per jaar of per thematiek (biodiversiteit, mobiliteit, vervuiling, enz.).

Bovendien heeft de Raad voor het Leefmilieu een **nieuwsbrief** ontwikkeld om zijn adviezen te delen, samen met ander nieuws en actualiteit betreffende het milieu in ruime zin. Deze nieuwsbrief wordt eenmaal per maand verzonden (met uitzondering van augustus). Als u de nieuwsbrief wilt ontvangen, kunt u zich **via deze link** of via **de website van de Raad** inschrijven.

Ten slotte heeft de Raad voor het Leefmilieu een pagina op verschillende sociale netwerken om zijn **digitale aanwezigheid** te waarborgen: LinkedIn, Facebook en Twitter. Om een pagina van de Raad voor het Leefmilieu te volgen, klikt u hieronder op het logo van het sociale netwerk van uw keuze:

DEBAT: GROENE RUIMTEN IN DE STAD

Eind september 2022 heeft de Raad voor het Leefmilieu samen met Brupartners zijn eerste **debat** georganiseerd **over het thema: "Hoe kunnen groene ruimten en het leven in de stad met elkaar worden verzoend?"**.

Volgens een VN-studie [4] is één op de twee mensen in de wereld een stadsbewoner. Dit percentage van de stedelijke bevolking zou tegen 2050 kunnen oplopen tot 70%. Verstedelijking is dus een echte uitdaging voor de samenleving. Hoewel Brussel al een opmerkelijke diversiteit aan landschappen en groene ruimten biedt, is het vandaag essentieel geworden om van de natuur een structurerend element in de ontwikkeling van het grondgebied te maken.

Dit was de basis voor de discussies onder leiding van **Serge KEMPENEERS**, Voorzitter van de Raad voor het Leefmilieu.

[4] <https://www.un.org/>

Twee sprekers werden uitgenodigd om een bijdrage te leveren aan het debat.

Eerst ging **Thomas VAN DEN BOOGAERDE**, projectleider bij de afdeling Groene Ruimten van Leefmilieu Brussel, in op de kwestie vanuit economisch en milieuoogpunt. Hij illustreerde zijn opmerkingen ook met voorbeelden waaruit de voordelen van natuur in de stad blijken, zowel op het gebied van welzijn en levenskwaliteit als op het gebied van economie.

Antoine DE BORMAN, algemeen directeur van perspective.brussels, sprak over de verschillende plannen voor ruimtelijke ordening (Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP), Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO), enz.) en benaderde de kwestie vanuit een meer ruimtelijk en ecosystemisch perspectief.

Debat over groene
ruimten in de stad
30.09.2022

BEZOEK AAN DE SCHALENFABRIEK VAN VIVAQUA

Eind oktober 2022 bezochten enkele leden van het Comité van Watergebruikers en Brupartners de rioolschalenfabriek van VIVAQUA in Anderlecht. Dit bezoek maakte deel uit van de adviserende rol van het Comité en Brupartners op het gebied van water in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De door VIVAQUA vervaardigde schalen worden gebruikt voor de renovatie van het rioleringsstelsel van de hoofdstad, waarvan een groot deel dateert van de 19e eeuw. In 2015 identificeerde VIVAQUA meer dan 100 km riolen die gerenoveerd moesten worden. Hoewel er verschillende alternatieve technieken bestaan, is de meest doeltreffende in de Brusselse situatie de intubatietechniek, waarbij beschadigde rioolonderdelen van binnenuit worden vervangen. **De ecologische voetafdruk van het fabricageproces** van de schalen (samengesteld uit 30% polyesterhars, 30% glasvezel en 40% zand) **is ook relatief gering**, terwijl de schalen een levensduur van 70 jaar hebben.

De schalenfabriek van VIVAQUA is een primeur in België en buurlanden. Vóór de bouw van de fabriek, die sinds september 2020 operationeel is, was VIVAQUA afhankelijk van een klein aantal bedrijven in Polen en Noord-Afrika voor de invoer van haar schalen.

Deze verplaatsing van een industriële activiteit naar het Brusselse Gewest kan worden omschreven als een "win-win" voor VIVAQUA: lokale productie van de schalen maakt een grote controle mogelijk over de externe factoren (prijs, leveringstermijnen enz.) en **vermindert de CO₂-uitstoot door het transport met 60%**.

Als de grondstoffen in de toekomst afkomstig zouden kunnen zijn van Belgische spelers, kan deze vermindering oplopen tot 90%. Bovendien heeft de bouw van deze schalenfabriek veel banen gecreëerd in Brussel, met inachtneming van de in België geldende arbeidsvoorwaarden.

Schalen vervaardigd in de fabriek van VIVAQUA
Foto: VIVAQUA

ECOTEAM VAN BRUPARTNERS

Vanuit hun wil om bij te dragen aan het milieubeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, maar ook om op kleinere schaal op te treden, maken de twee adviseurs van de Raad voor het Leefmilieu sinds 2021 deel uit van het Ecoteam van Brupartners. Om zijn ecologische voetafdruk te verbeteren en zich concreet in te zetten voor een duurzaam Brussels Gewest heeft Brupartners onlangs een Ecoteam opgericht.

Dit Ecoteam bestaat uit een groep interne vrijwilligers die allen voeling hebben met de uitdagingen op het gebied van milieu en duurzame ontwikkeling. Het Ecoteam heeft tot doel de ecologische voetafdruk van Brupartners te verkleinen door meer milieuverantwoord gedrag aan te nemen en zowel het personeel als de gesprekspartners (leden, occasionele gasten, extern publiek enz.) bewust te maken van de rol van Brupartners bij de bescherming van het milieu.

Het Ecoteam van Brupartners

Na een enquête onder de leden en het personeel van Brupartners door middel van een vragenlijst voert het Ecoteam concrete acties uit rond drie hoofdthema's: afvalbeheer, beheer van het energieverbruik en beheer van het aanbod aan drank. Deze acties hebben hun vruchten afgeworpen aangezien het Ecoteam van Brupartners in 2022 erkend werd als **Ecodynamische Onderneming met een 2-sterren Label!**

Dit label beloont en stimuleert Brusselse ondernemingen, verenigingen en instellingen die actie ondernemen om de impact van hun activiteiten op het milieu te verminderen.

Dit label is een officiële en kosteloze erkenning die gecoördineerd wordt door Leefmilieu Brussel. Het label is een waardering van aanpakprocessen voor milieubeheer, met name op het gebied van afvalbeheer en -preventie, rationeel energiegebruik en beheer van de mobiliteit van werknemers. Het ecologische aspect van de core business wordt dus niet beoordeeld, aangezien het doel is om te evalueren op welke manier de organisatie haar activiteiten uitvoert, en niet de activiteit zelf.

Naast deze goede praktijken eist Leefmilieu Brussel in het label uiteraard ook dat de organisatie de op haar van toepassing zijnde milieuwetgeving naleeft.

**ENTREPRISE
ECODYNAMIQUE**
BRUXELLES ENVIRONNEMENT

**ECODYNAMISCHE
ONDERNEMING**
LEEFMILIEU BRUSSEL

BRUPARTNERS

Site : Boulevard Bisschoffsheim, 26, Bischoffsheimlaan

CONCLUSIE

Het jaar 2022 werd gekenmerkt door weersomstandigheden van ongekeerde intensiteit, het uitbreken van de oorlog in Oekraïne en de groeiende energiecrisis. Hittegolven, toenemende droogte, bosbranden en overstromingen herinneren ons er voortdurend aan dat de strijd tegen de opwarming van de aarde nog niet is gewonnen.

Onder meer de VN en het IPCC interpellieren voortdurend de Regeringen en leveren documentatie en scenario's voor onze toekomst. Wij hebben de kaarten in handen en beschikken over de gegevens en de technologie. De Raad voor het Leefmilieu is ervan overtuigd dat het nog steeds mogelijk is de trend die de mensheid heeft ingezet snel om te buigen.

Wanneer een gebeurtenis indruk maakt, leidt dat vaak tot een gedragsverandering. De energiecrisis heeft een enorme sprong voorwaarts betekend voor hernieuwbare energie. Droogte dwingt ons om ons waterverbruik te verminderen. De steeds meer alarmerende rapporten van wetenschappers leiden tot een popularisering van de milieuproblematiek en maken het mogelijk een steeds breder publiek te bereiken. Gezondheidsmaatregelen maken ons bewust van het belang van groene ruimten voor onze geestelijke gezondheid, maar ook voor de luchtkwaliteit. Participatieve wetenschap nodigt meer mensen uit om zich voor milieukwesties te interesseren.

De ontwikkeling en geleidelijke lancering van de Burgervergadering voor het Klimaat zou de burgers in staat moeten stellen een meer concrete bijdrage te leveren aan de ontwikkeling en de herziening van het milieubeleid in Brussel. De verslagen van het pas opgerichte Comité van Klimaatdeskundigen van de Raad voor het Leefmilieu zullen de bekommernissen van de burgers ondersteunen om samen een sterk beleidskader voor een veerkrachtig en sober Gewest op te bouwen.

De Raad voor het Leefmilieu is er trots op om met zijn talrijke werkzaamheden bij te dragen aan dit gezamenlijke project. Hoewel er nog een lange weg te gaan is om van Brussel een stad te maken waar het goed leven is, waar de lucht van goede kwaliteit is en waar natuur en mens in harmonie leven, getuigen de vele adviesaanvragen die aan de Raad voor het Leefmilieu zijn voorgelegd van het belang van het milieuthema binnen de Brusselse Regering.

De Raad voor het Leefmilieu sluit dit jaar 2022 af vol hoop voor de komende jaren, die beslissend zullen zijn voor de toekomst van Brussel en van de mensheid. Zoals de aandacht voor het discours van wetenschappers tijdens de COVID-19-pandemie heeft geholpen om de verspreiding van het virus collectief te bestrijden, roept de Raad voor het Leefmilieu op om hetzelfde te doen voor de uitdaging van de klimaatverandering. Alle actoren in de samenleving moeten samenwerken om een veilige toekomst voor de komende generaties tot stand te brengen.

WOORDENLIJST

ABVV	<i>Algemeen Belgisch Vakverbond</i>
ACLVB	<i>Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België</i>
ACV	<i>Algemeen Christelijk Vakverbond</i>
ARH	<i>Adviesraad voor Huisvesting</i>
BBP	<i>Bijzondere Bestemmingsplan</i>
BECI	<i>Brussels Enterprises Commerce & Industry</i>
BHRNB	<i>Brusselse Hoge Raad voor Natuurbehoud</i>
BPN	<i>Beheersplannen voor Natura 2000-deelgebieden</i>
BRAL	<i>Stadsbeweging die ijvert voor een duurzaam Brussel</i>
BRUGEL	<i>Brusselse regelgevende instantie op het gebied van prijscontrole op elektriciteit, gas en water</i>
BRULOCALIS	<i>Voorheen de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten, Brusselse afdeling</i>
BV-OECO	<i>Belgische Vereniging voor Onderzoek en Expertise voor Consumentenorganisaties</i>
BWK	<i>Biologische Waarderingskaart</i>
BWLKE	<i>Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing</i>
CESE Wallonie	<i>Conseil Économique, Social et Environnemental de Wallonie</i>
CIVA	<i>Internationaal Centrum voor de Stad, de Architectuur en het Landschap</i>
CWG	<i>Comité van Watergebruikers</i>
EFRO	<i>Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling</i>
EPB	<i>Energie Prestatie en Binnenklimaat</i>
ESP	<i>École de Santé Publique</i>
FRDO	<i>Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling</i>
GAN	<i>Gewestelijk Agentschap voor Netheid</i>
GBP	<i>Gewestelijk Bestemmingsplan</i>
GMC	<i>Gewestelijke Mobiliteitscommissie</i>
GOC	<i>Gewestelijke Ontwikkelingscommissie</i>
GPDO	<i>Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling</i>
HYDRIA	<i>Zelfstandig overheidsbedrijf dat verantwoordelijk is voor de opvang en behandeling van afvalwater en de bestrijding van overstromingen</i>

IEB	<i>Inter-Environnement Bruxelles</i>
IPCC	<i>Intergovernmental Panel on Climate Change</i>
KBINW	<i>Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen</i>
KMI	<i>Koninklijk Meteorologisch Instituut</i>
KUL	<i>Katholieke Universiteit Leuven</i>
LB	<i>Leefmilieu Brussel</i>
LEZ	<i>Low Emission Zone (lage-emissiezone)</i>
LKEP	<i>Lucht-Klimaat- en Energieplan</i>
MER	<i>Milieueffecten-rapport</i>
MINARAAD	<i>Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen</i>
OCMW	<i>Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn</i>
PLAGE	<i>Plan voor Lokale Actie voor het Gebruik van Energie</i>
RCR²	<i>Réseau de Collectifs en Recherche de Résilience</i>
RGEG	<i>Raad van Gebruikers van Elektriciteit en Gas</i>
SAP	<i>Sociale Actieprogramma's</i>
SBZ	<i>Speciale beschermingszone</i>
UCL	<i>Université Catholique de Louvain</i>
UCM	<i>Union des Classes Moyennes</i>
ULB	<i>Université Libre de Bruxelles</i>
VIVAQUA	<i>Instelling van openbaar belang in de watersector die actief is in de productie en distributie van drinkwater, het beheer van rioleringsnetwerken en de bestrijding van overstromingen in het Brussels Gewest</i>
VN	<i>Verenigde Naties</i>
VUB	<i>Vrije Universiteit Brussel</i>
WBP	<i>Waterbeheerplan</i>
WHO	<i>Wereldgezondheidsorganisatie</i>
WMO	<i>World Meteorological Organization</i>

